

५२७ २५७

शिक्षा

भाग-४

भिक्षु अश्वघोष

धर्मकीर्ति प्रकाशन

(नेपाळी भाषा)

(१) बौद्ध प्रश्नोत्तर	(१५) बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य मेधा
(२) बौद्ध दर्शन	(१६) मिलिन्द प्रश्न
(३) नारी हृदय	(१७) अमण नारद
(४) बुद्ध शासनको इतिहास	(१८) वेस्सन्तर जातक
(५) पटाचारा	(१९) सतिपट्टान भावना
(६) ज्ञानमाला	(२०) बौद्ध विश्वास भाग-१, २
(७) बुद्ध र बहीको विचार	(२२) बौद्ध बपंग
(८) शान्ति	(२३) सप्तरत्न धन
(९) बौद्ध ध्यान	(२४) सफलताको रहस्य
(१०) पञ्चशील	(२५) मानव महामानव
(११) लक्ष्मी	(२६) निरोगी
(१२) उखामको कथा संग्रह	(२७) जातक कथा
(१३) तथागत हृदय	(२८) सतिपट्टान विपस्मना
(१४) महाश्वप्न जातक	(२९) प्रजा चक्षु

Dharmakirti. Publication—

(English)

1. Buddhist Economics & The Modern World
2. Dharmakirti Vihar Today
3. Dharmakirti Vihar
4. Dharmakirti in a Nutshell

शिक्षा

भाग-४

भिक्षु अभ्यघोष
संघाराम भिक्षु तालीम केन्द्र

प्रकाशक-

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः, नःघः,

काठमाडौं, नेपाल

फोन - २२०४६६

बुद्ध सं. २५३२

वि. सं. २०४५

ने. सं. ११०८

ई. सं. १९८८

Dhamma.Digital

प्रथम संस्करण १२०० प्रति

मुद्रक-

नेपाल प्रेस

शुक्रपथ, काठमाडौं ।

फोन- २२१०३२

स्व० तुलिसमाया नर्कमि
जन्म बि. सं. १९७२
मृत्यु बि. सं. २०४४ फागुण ७ गते

धर्मदान

दिवंगत माँ तुलिसमाया नकर्मिया पुण्यस्मृतिस
गुण लुमंका माँयात भिजुइमा धैगु मती तथा थ्व ज्ञान
दैगु धर्मया सफू धर्मदान यानार्पिः-

- काय- नारायणबहादुर नकर्मि, ढल्को
भौ- सुशीला नकर्मि
म्ह्याय- तारादेवी नकर्मि, लगं
जिजा भाजु- रामेश्वर नकर्मि परिवार

छत्वाचा खँ

श्व शिक्षा भाग-४ सफू याकनं छिकपिनि न्होने ब्वे खना तस्सकं ले ताःवो । धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोठिया अध्यक्ष अ. धम्मबत्ती यात आपालं धन्यवाद बिया च्वना गुम्हसिगु गुहालिं जिगु कलमया तेज पिहाँ वल ।

शिक्षा सफू स्वया छिकपिसं शिक्षा कया दीसा, जि थःत थ.म्हं धन्य समये जुया । थकी चाकुसे माकुसे च्वंगु व खाइसे च्वंगु खं नं दु । थःत योगु जक ल्यया शिक्षा काइ धंगु आशा दु । श्व गुंला हे माः धागुलि याकनं याकनं च्वया छापे याना उर्कि द्वंगु यच्चं वेफु । क्षमा प्रार्थी दु ।

नेपाल प्रेत नं धन्यवादया पात्र जू प्रेसे यक्वं ज्या लिकुना च्वंसां इले हे श्व सफू छापे याना ब्यूगुलि ।

भिक्षु अभघोष

ध्यानकुटी विहार

भोत [बनेपा]

गुंला ११०८

प्रकाशकीय

ध्व शिक्षा भाग-४ धंगु सफू धर्मकीर्ति बौद्ध अव्ययन गोष्ठी-
या (१३०) सच्चि व स्वीगुगु सफू जुया छिकपिनि ःह्योने वया च्वंगु
खः ।

ध्व सफू पुज्य अभवघोष भन्ते नं च्वया बिज्यागु खः । ध्व सफू
द्विबंगत तुत्तिमाया नकमिया पुण्य स्मृतिस पिवना च्वंगु खः । वेक
उपासिका जीवन दत्तले हे न्ह्याथे मफुसां ःहीं छरू विहारे काया लच्छि-
या छक थःपिनि पुचः नायो जुया धर्मकीर्ति विहारे च्वंपि शीलवती
गुरुमां पित्त, मेमेगु विहारे च्वंपि भन्तेपित्त व गुरुमां पित्त नं लक्खिया
छक धर्मकीर्ति विहारे सत्ताक दान भोजन याका थःःहं फक्व पुण्य याना
काःःह खः । उकिं वेकया काय ःह्याय्पिसं वेक यात सदां नं भि जुइमा
धंगु कामना याना धर्मदान याय्गु मती तथा भाक्व ध्यवा दान बिया
दीगुलि ध्व सफू पिवना च्वंगु खः । उकिं थुगु पुण्यं वेक तुत्तिमाया
उपासिका यात न्ह्याबलें भि जुइमा धंगु कामना याना ।

ध्व सफू च्वया नं प्रेसे बिज्याना किताब पिकया बिज्यागुलि
बस्योल भन्ते यात आपालं धन्यवाद देछाया च्वना ।

धम्मवती
कर्मकीर्ति विहार

धलः

१) शिक्षा	१
२) खुं भिम्ह मनू जुल	५
३) ब्रह्मदण्ड	१३
४) सीम्ह कतांमरिया नामं दान	१७
५) नियम क्वातुसां होश मकुम्ह भिक्षु	२२
६) बुद्धं चिपजा कयाबिज्यात	२८
७) ध्यानेमनवंसां कर्तव्यमस्यूम्ह भिक्षु	३०
८) बुद्धया पालेयाम्ह उपासक	३५
९) दाता बाःया ल्हाति कसानःम्ह भिक्षु	३९
१०) भगवान् बुद्धं भिक्षुपिं पितना छोट	४३
११) म्हुतु बांमलाम्ह भिक्षु	४७

शिक्षा

मनूतेगु जीवन सुखमय व शिक्षित जुइत शिक्षा मदेक मगाः । शिक्षा धैंगु आखः बोना ज्ञानि जुइगु वासः व उपाय खः । तर आखः ब्वना जक शिक्षित जुइ धैंगुखें पक्कां मखु । मनं वा ज्ञानं थुइका काःसा जक, श्वभिगुखः, श्वमभिगुखः धका सीका चाय्का च्वंसा जक शिक्षित जुइ फं ।

मां बौपिनि काय् म्हाय्पि स्कूले आखः ब्वंके छोइ-गुया अर्थ हे- आखः ब्वना मचात तः धं जुइमा व ज्ञानि जुइमा धैंगु आशां खः । शिक्षा धैंगु स्कूले वना आखः बोना जक दैंगु-मखु । भिपिनिगु संगतं व भिमु खें न्यना नं शिक्षा काय् ज्यु । तर धवोचा अथवा चालनीबुद्धि थेंजागु बुद्धि जुल धाःसा विद्या सागरे दुना च्वंसां शिक्षा नं काय् फं मखु शिक्षित नं जुइ फं मखु ।

देश विदेश भ्रमण याना नं शिक्षित जुइगु शिक्षा काय् फु । प्याखें सोयानं ज्ञान व शिक्षा काय् फु । तर भिगु जक ल्यया काय्माः ।

बुद्ध धर्म कथं आखः सःमेसित जक शिक्षित व विद्वान धाइ मखु । धात्थें विद्वान व सभ्यह्य धका वयात धाइ गुम्हेसिनं

(२)

आखः सय्का तयार्थे थः माँबौपि व गुरुपिन्त आदर सम्मान याइ । तःधंछु पह पिकाइ मखु । आखः मसः पिन्त व गरीबतेत हेला याइ मखु । खः अशिक्षितपिन्त खँ न्यंकेगु व तालीमयाय् अपु मजू । सः स्यूपिसं भिगु ज्या याइपिनि प्रति ईर्ष्या याइ मखु । मिले जूपि फाया बी मखु । थःत नं कपिन्त नं हित व उपकार जुइगु ज्या याइ । सफामुघर याना च्वने सँ । थुजोगु गुण दुपित शिक्षित धाइः विद्वान धाइ ।

थौं कन्हे अपवाद स्वरूप आइ. ए. बी. ए. आदि परीक्षाय् पास जुल कि छेंया ज्या याय् मंमदु । पसः छक बनावा धाःसा जिपि आखः बोनागु तरकारी न्याः वनेत मखु । पसःवनेगु धंगु आखःमसःपिनिगु ज्या धाइगु चलन जुया वल । सेवक मखु मालिक जुइत स्वैगु, सःपि काय्महाय्पिनि पाखें छयें-छाय् गुहाली मदुगुलि गुलिसिनं धाय् धुकल थौं कन्हे आखः सःपि सिकं मसःपि भमचा व म्हाय् मचा ज्यू । काय्मचातेत आखः बोकेगु नं मजिया वल । आखः सपिसं बुरा बुरीपि माँ-बौपिन्त वास्ता मतः धया हल ।

पराभव सूत्र कथं भगवान् बुद्धं छको धैदिज्यागु दु-
“सुविजानो भवं होति, सुविजानो पराभवो” अर्थात् सः स्युह्य जुइगु नं भिजुइगु खः, सः स्युह्य जुइगुलि पतन नं जू । गुलि-गुलि सफुती थुगु श्लोक्या अर्थ उन्नति व पतन जुइगु वयागु पहचलं सीदु धका च्वै तःगु दु ।

व्यवहारे स्वेबले यक्को आखः बोना तय्वं शिक्षित मजू व तःधं जुइगु मखु धैगु सीदु । शिक्षित धाःपिसं हे ततः धंगु अपराध याना हइच्चन, धाःसा धाल धका ह्यामी जुया च्वन । लज्जाभय धैगु मदया वन । वयागु शिक्षित पह व व्यवहारं जक विद्वान धका म्हसीके फइ । ज्यां हे उच्च व नीच जुइ ।

सेका सीका तयार्थे इमान्दारीपन व भलादमी पह दुसा, थःगु गलित सुइकार याय् फुसा शिक्षाया महत्त्व यक्व दे । देशया संस्कृति नं रक्षा जुइ । पुलां पुलांगु थितिरीति व कला वस्तु रक्षा याय्गु यात जक संस्कृति धाइ मखु । मनूया सभ्य जीवन नाप संस्कृतिया लिक्क स्वापू दु । घनिष्ट सम्बन्ध दु । संस्कृतियात रक्षाया लागी आर्थिक जीवन नं ताले लाय्माः । हानं न्ह्याक्को दुसां मगागु तृष्णाया जाले तक्यना चोन धाय्वनं संस्कृतिया रक्षा जुइ मखु । नेमखंसा सभ्यता व संस्कृति बचे जुइ मखु । अपो धनया लालच जुल धाःसा नं संस्कृति ताले लाइ मखु ।

विदेशीतसें धैच्चं नपायापि संस्कृतिमिया न्ह्याय् स्वर्ग खंपि हें । नेपायागु पुलांगु कला कृति आपालं विदेशे थ्यने धुं कल । हाकनं काठमाण्डु (राजधानी) थें फोहरगु, संस्कृति मदुगु राजधानी संसारे गनं मडु धया हल । थये धाइ बले शीथाय् नेपाले छु शिक्षा दु, छु संस्कृति दु धाइ ले ?

(४)

तर गुबले तक धात्ये शिक्षितपि शिक्षकत बइतिनि
अबले तक संस्कृतिया भविष्य उज्वल जुइतिनि । शिक्षाया मू
नं दं हे तिनि ।

खुंभिम्ह मनु जुल

बुद्धया शिक्षाया मूखं मनु तेगु मन बदले याय्गु बा हृदय परिवर्तन याय्गु खः । मन हिल कि मनु सुधरे जुइ, भि जुइ । संगत गुणं नं मनूते मन बदले जू धाइ तर सकलें मखु । धवोचां तरकारिया चिसवा मथू थें संगत यानाहा मनूया रस मथूसा गनं मनु सुधरे जुइ । तर प्रेरणा धैगु ला माहे माः, सुज्ञाव व सल्लाह बीह्य नं माः ।

प्रश्न खः सुयागुं हृदय परिवर्तन याय्गु गुकथं ? बुद्धया शिक्षा कथं सुयातं सुनां नं सुधरे याय् माल धाःसा न्हापां थः भि जुइमाः, मंत्री चित्तं सेवा याइहा जुइमा । करुणा तथा आपत परेजुइ बले उपकार याय् फुसा वं मे पिनि मन बदले याय् फु । तर मेम्ह मनु विवेक बुद्धि दुम्ह, गुण स्युम्ह, अथे धयागु सुनानं याना ब्यूगु उपकार बा सल्लाह ब्यूगु यात खः कथं बिचा यानाः खः का धका थुइका काःसा जक व मनूया मन बदले जुइ अथवा व मनु भिजुइ, वं थःगु मभिगु बानि तोता छोइ । थःगु मनं खःका धका महसूस मयातले सुनां नं सुयातं सुधार याय् फं मखु ।

थ्व खं थुइका बीत श्रीलंकाय् न्हापा जुया वने धुं कुगु घटनात्मक बाखें छपु न्ह्यथने ।

(६)

न्हापा श्रीलंकाया महातला धंगु गामे विहार छगू
दुगु जुल । उगु विहारे अभय धंम्ह भिक्षु छम्ह च्वं च्वंगु जुल ।
लिपा व भिक्षु अन विहार तोता जंगले च्वं बिज्यात ।

व जंगलया लिक्कसं गाँ छगू दु । व गामे च्वंम्ह
उपासक छम्ह वस्पोल अभय भिक्षुया उपदेश न्यना तस्सकं
लेताल । साप श्रद्धावंगुलि याना झि निदं तक अनसं वर्षा वास
तया मागु पुरे याना सेवा यात । वर्षावास सिधेवं चीवर सुइगु
काप दान बिल । वहे उपासकया गामे खुं छम्ह नं दुगु जुया
च्वन । व खुं अन विहारे वना उपासकं दान ब्यूगु कापः खुया
काइगु जुया च्वन ।

अन च्वना बिज्याम्ह अभय भिक्षुं कापः खुया यंकुगु
खं उपासकयात मकंगु जुया च्वन । चीवर वस्त्र भ्वाथः जुइक
पर्का पुना च्वंगु व उपासकं खना मती तल-थ्व भन्ते यात दंय्
दंय् पतिकं चीवर सुइगु काप दान बिया च्वनागु दु । छाय्
चीवर पर्का पर्का भ्वाथः याना पुना च्वंगु जुइ । काप सुयातं
बिया छोट ला, विहारे नं गनं कापः तै तगु खने मडु ।

व उपासकं मती तल-प्राः हानं कापः दान बी अले
छु जुइथे, सुयात बिया छोइ थे चिवा कया स्वे माल । वं कापः
अभय भिक्षु यात दान बी यंकल । अबलेसं निसें विहारया पिने
च्वना सु सु मनू विहारे वो थे धका चिवा कया च्वन ।

वाचा ई जू बले वया हे त्वाले च्वंम्ह मनू (खुं)

सरासर विहारया खापा चाय्का दुहाँ बना व उपासकं ब्युगु
काप कया पिहाँ बल । उपासकं वयात ज्वना न्यन ? थ्व कापः
गनं बल ?

खुं धाल-विहारे कया हयागु ?

उपासकं धाल-न्हापा न्हापा नं छं थुजोगु कापः
खुया कयागु मखुला ?

खुं-खः धका सुइकार यात । जित क्षमा ब्यु । हानं
यज्योगु ज्या याय् मखु ।

उपासकं प्यथु न्याथु दाया धाल-छन्त पाठ बी मानि,
थुलि जक दायां मगाःनि । वयात ज्वना थःगु त्वाले यंकल मेपि
पासा ब्वना वयात सीपि वां छोइ तइगु मसाने यंका नकतिनि
जक वां छोइ तःम्ह सीमेस्या म्हे थसः पाय्का ल्हा व
म्ह नं प्यपुं क चिना सुं क लिहाँ बल । व खुं खिपः प्यने धका
गुलिसनं प्यने मफु ।

व उपासक सरासर व खुं या छेंय बना वया माँ-बौ
व कला मेसित धाः वन थौं चान्हे मनूया ला नइम्ह लाखे छम्ह
झीथाय् त्वाले वइगु दु । थः हे मनू थें च्वंक खँ ल्हाः वइ ।
खापा व इयाः बांलाक तिना छं । न्हाक्व सःतुसां हे धाय् मते,
खापा नं चाय्के मते । त्वाले मे मे पिनि छेंय बना नं अथे हे
धाःवन ।

व खुं चिना तगु खिपः प्यने मफया सीम्ह लुकुं

(८)

छिना हे थःगु छ्य वन ।

मां बौः यात व कला मेसित सतल । वयागु सः
ताय्वं सकलें धास्थें हे लाखे वल धका सकलें ग्याना कयकुना
छना च्वन । वना वना थाय् खापा मचाय्कु । सीम्ह लुकुं छिना
च्वंम्हेस्या साप इयातुसे च्वन । सीम्ह कुबिया च्वने नं मजिल ।
जितः सुं हे भरोसा मदु । आः सुया शरणे वने धका मती तें
च्वं मेस्या व हे अभय भिक्षु लुमंसे वल ।

व भन्ते दयावानम्ह थें च्वं । अवश्य नं जित वस्पोलं
उपकार याना बिज्याइ धका मती तथा सरासर अन विहारे
वन ।

व खुं खने सात हे अभय भिक्षुया माया वना चिना
तगु खिप पयना सीम्ह नं माथाय् वां छोया वयागु सेवा यात ।
बांलाक लासा लाया थ्यना विचाः याना च्वन ।

कन्हे खुन्हु सुथे व उपासकया खुं गन वन थें धका
माः जुल लुइके मफुत । अले सरासर अभय भिक्षु दुगु विहारे
दुसो वन । अन थःम्ह भन्ते नं खुंयात बिचा याना सेवा याना
च्वंगु खना धाल-

भन्ते, खुं यात छपिसं पत्या याना उपकार याना
बिज्यानागु ला ? छपिनिगु चीवर सुइगु कापः खुया काःम्ह खुं
थ्व । खुं धंम्हस्यां गुण मस्य् । खुं धंमेसित-न्ह्याव्व उपकार
याःसां मन बदले जुइ मखु । खुं तेत दया माया याय् मत्यो ।

याकनं आम खुं यात विहारं पितना छोया बिज्याहुं ।]

अले अभय भिक्षुं लिसः बिया बिज्यात— “उपासक,
खिचां झीगु तुती न्यात धका झीसं खिचाया तुती वां न्याः मवं
मखुला ? सत्पुरुष धंमेस्यां बदला काय्गु ज्या याइ मखु । बुद्ध
या शिक्षा कथं फतिं फतले मंभि मेसित मंत्री चित्तं थः भिजुया
उपकार याना वयागु मन बदले याय्गु कुतः याय्माः । झीसं
उपकार याना नं, सुझाव व सल्लाह बिया नं सुधरे मजूसा वंहे
दुःख सी माली । उकिं उपासकं नं वयागु प्रति द्वेष भाव तंका
मंत्री याय् फेकि ।”

उपासकं अभय भन्तेयागु उपदेशयात सिरोपर याना
बिदा कया विहारं पिहाँ वन ।

खुं, भिक्षु व उपासकया खं न्यना चवं मेस्या मती
वन— थ्व भिक्षु धात्थें बुद्धया शिक्षा व्यवहारे छुचला चवंम्ह
खः । उपासकं खुं धका धालं नं जित माने याना विहारं
पितना मछोसे मंभिमेसित भि जुया मंत्री चित्तं उपकार याना मन
बदले याय्गु कुतः याय्माः धागु खं साप हे बांला ताल । थ्व
भिक्षु यागु गुण लोमंके मज्यू । व उपासकं नं खुं धयाम्ह गुण
मस्यूम्ह, न्ह्याक्व उपकार याःसां मन बदले जुइ मखु धागु खं
यात जि भि जुया चाला बांलाका व उपसकयागु न्हाय् तोथुला
बी । खुंतनं मन बदले जू धंगु जि उदाहरण जुया वयना बी
धका मती तथा व अभय भिक्षुयाथाय् वना ल्हाःबिन्ति याना
घाल—

(१०)

भन्ते ! जितः छपिसं तस्सकं विपत्ति बले सरण बिया उपकार याना बिज्यात । दकसिबे छपिं खना श्रद्धावंगु उपासकं जित खुं धका व विश्वास याय् मत्थोम्ह धालं नं उपासकया खं मन्यंसे जित पत्यायाना उपकार याना बिज्यात । जित क्षमा याना बिज्याहं । झि निदं तक जि खुं जुइ धुन । छपिनिगु चीवर कापः नं जि खुया कयागु खः । आ जि थनि निसं बुद्ध धर्म संघया शरणे वनाम्ह उपासक समझे जुया बिज्याहं । जितः थ्व नं आजा जुया बिज्याहं उपासकया कर्तव्य छु खः निर्देशन बिया बिज्याहं ।

भिक्षुं धाल- छंगु हृदय परिवर्तन जूगु खना साप लेता वल । भगवान् बुद्धं भिक्षु पित्त आजा जुया बिज्यागु दु- बहुजन हिताय बहुजन सुखाय या लागी चाह्यु हं धका । छ थें जापिं मनूत सुधरे जूगु हे बहुजन हिताय बहुजन सुखायया ज्या खः । छं न्हापा खुया मे पित्त दुःख बिल । मे पित्त दुःख मबी फुसा नं बहुजनहिताय धर्म खः । तर फुसा मे पित्त उपकार जुइगु, स्वास्थ्य लाभ जुइगु, लं मदुथाय् लं देकेत गुहाली बीगु, सिमा पीगु आदि नं बहुजन हिताय ज्या खः । भिक्षु पित्त बुद्धं उपदेश बियातगु हे उपासकपिसं आदर्श काय्त खः ।

न्हापां ला उपासक पिनिगु कर्तव्य बहुजन हिताय उपदेश बीपिं भिक्षु पित्त मागु गुहाली बीगु, मगा मचागुपूर्ति जक मखु म्हुमफया च्वनी बले मागु सेवा याना बीगु । अनं

लिपा उपासक धाय्का च्वं थें गुण धर्म उन्नतिया खें ल्हाय्गु
सिकं सेवक जुइ सेकेगु । धन मुंकेगु जक गखु धनया सदुपयोग
याय्गु, भिक्षु पिसं जक ध्यबा मुंके मज्यगु मखु गृहस्थी पिसं
मुंके मज्यु । ध्यबा धंगु छयलायंके माः । भिक्षुपिसं नं ध्यबा दुथें
खर्चं याय् सैके माः । दान वोगु ध्यबा बिहारया लागी खर्चं याय्
सेके माः । उपासक पिसं भिक्षु पित्त मागु पूति याय् मसः गुलि
इमिसं नं ध्यबा मुंकेगु बानियाना हल । उकिं याना लोभी
जुया बल ।

उपासकपिसं धर्म गुहाली बीमाःथें थःगु छयें च्वंपि
जहान परिवार पित्त नं दुथें फुथें खर्चं याना सेवा याय्माः,
त्वाले च्वंपित्त फुथें गुहाली बी माः । अले धात्थेंया उपासक
जुइ । करपिनिगु आलोचना, निन्दा चर्चा याना जुइ मते । थौं
कन्हें उपासक धापि खें जक अपो जुया बल ।

थुलि खं न्यना व खुं सज्जन जुइगु अंगपूर्णम्ह
उपासक जुइगु प्रतीज्ञा याना बिहारं पिहां वन ।

प्रतीज्ञा याना जक वंगु मखु । न्हाबलें भन्तेया
उपदेश यात लुमंका ज्ञानि जूथें त्वाले च्वंपित्त उपकार याना
जुल । साप मेहनत याना कमाय् यात । बिहारे वना भन्ते यात
नं छु छु मागु खः पुरेयाना जुल ।

व खुंया जीवन हिला सज्जन जूगु खना त्वाले न्हूगु
चहल पहल व सुधार बल । जंगले च्वंम्ह भन्ते या नं यक्व चर्चा
जुल धात्थें भिम्ह भन्ते छम्हेस्यां याना गां छगूलि भिना बल ।

(१२)

व खुंया नां हरन्तिक खः ।

श्व बाखं नं मभिमेसित करुणा तया भियाय् फु धंगु
व शत्रु यात नं मैत्री चित्तं भिम्ह पासा व सज्जन याय् फु ।
घागु खः ।

ब्रह्मदण्ड

श्वयां न्हापायागु श्रीलंकाया अभय भिक्षुं मैत्री व करुणाया बलं खुं यात सज्जन याना बिल । थ थे स्वे बले मैत्री चित्त छता दःसा मनूत सेखे याय् फं थें थ्वं । तर अथे मछु । समाजे मनूत सकलें उर्थें मजू । बुद्धि दुर्पि नं मर्दुपि नं दु । गुलिसितं मैत्री चित्तं सज्जन याय् फुसा गुलि सितं दण्ड बिया सुधरे याय माला च्वंगु दु । दण्ड धंगु तता मछि दु । गुलि सितं दाय् माले यो, गुलिसितं सजा बी माले यो । गुलिसितं दण्ड मब्बूसे माने याना कजे याय् मागु अवस्था दु । गुलिसितं समाजं बाहेक याना सुधरे याय् मागु दु ।

थन ब्रह्मदण्ड बिया सज्जन याय्गु खं खः । छिकपिसं छन्न धयाम्ह सिगु नां न्यना तगु दै । सिद्धार्थ कुमार रथ या चले याइम्ह सारथी (ड्राइवर) सिद्धार्थ कुमारं दरबार तोता पिहाँ बिज्याः बले नापं वना गुहाली ब्यूम्ह । सिद्धार्थ कुमार नापं प्रव्रजित जुइ धका कसे जूम्ह । सुद्धोदन जुजुयात सिद्धार्थ कुमार भिक्षु जूगु खबर बी माला दरबारे लिहातुं वन ।

खुदें लिपा सिद्धार्थ कुमारं बुद्धत्व प्राप्त यात धागु न्यना छन्न सारथी नं बुद्धयाथाय् वना भिक्षु जू वन । भगवान्

(१४)

बुद्ध याथाय् यक्व भिक्षुपि मुन । गुलि बुद्धया जः पाखे व खः
पाखे च्वनीपि अग्रश्रावक धाःपि खः सा गुलि धर्मकथिक, गुलि
लाभ सत्कारे प्रमुख धका पदवी च्वं च्वन । थुपि पुकं जि
स्वया लिपा भिक्षु जूपि खः । आः जि स्वया नं च्वे च्वे व
बुद्धया लिक्क लिक्क लाः दल । जि जुलं सिद्धार्थ कुमारया
मचां निसैं पासा व सेवक खः । सिद्धार्थ कुमार यात दरबारं
पित ब्वना यंकाम्ह हे जि । थ्व शरीर बुरा जुइतिनि, ल्वे ज्वी
तिनि सीतिनि धंगु थुइका बियाम्ह हे जि । छन्न भिक्षु याके
अभिमान व ईर्ष्याया भूत दुबिना सारिपुत्र आदि मेपि भिक्षु पित्त
कुं खिना निन्दा याना जुइगु । गुणं च्वे च्वं पित्त सुयातं
पुसे मयाः । गौरव मतः । सुयागुं खं मन्यंगु जक मखु चित्त
सुख मदेक खं ल्हाना ज्या सना जुइगु । व छन्न भिक्षु जूसां थः
अयोग्य धंगु मस्यु । माने याकेत गुण धर्म माः, हिसिदेक व
ताले लाक खं ल्हाय् सय्के माः, ज्या बाँलाके माः धंगु मस्यु ।
खालि सिद्धार्थ कुमार बलें निसैं अभिनिष्क्रमण तक नापं
च्वनाम्ह धका जक लुमंका, अभिमान याना मेपिनि दर्जा थाहाँ
वन धका ईर्ष्याजक याना च्वन ।

छन्न भिक्षुया पह च्ह व ईर्ष्या या स्वभाव खना
भिक्षुपि दिक्क चाल । सारिपुत्र मोद्गल्यायन थें जापि
महास्थविर पिसं न्वाःसा नं खं मन्यं, झन लिसः बी- छिपि
निकतिनि नकतिनि भगवान् बुद्ध याथाय् वो पि, जिला मचां-
निसैं सिद्धार्थ कुमार नापं च्वनाम्ह स्यू ला ?

भिक्षुपि भगवान् बुद्धयाथाय वना छन्नया बारे उजुर या वन । भगवान् बुद्धं धै बिज्यात— भिक्षुपि व छन्न भिक्षु सुयागुं खं न्यनीम्ह मखु । जि दत्तले व सज्जन जुइ मखु । जि नापंगाक्कं न्हापां निसै सम्बन्ध दुगुलि वया अभिमान बढे जुया चवन । वयात छुं धाय् मते । वयागु पह चहया बारे च्यूता तय् मते । बरू जि मदेवं छन्न यात “ब्रह्मदण्ड” ब्यु ।

आनन्द भिक्षुं न्यन—भन्ते ब्रह्मदण्ड धैगु छु ?

बुद्धं धै बिज्यात—व नापं सुना नं न्वं तुइ मते । खं ल्हाय् मते । अले जक व सुधरे जुइ ।

छन्न यात ब्रह्मदण्ड ब्यु धागु खं याना भिक्षुपिनि ले ता वो । बांलागु व तः धंगु सजा बीगु सुज्ञाव भगवान् बुद्धं बिया बिज्यात ।

भगवान् बुद्ध महापरिनिर्वाण जुया बिज्यात । अज नं छन्नं भिक्षु पिन्त निन्दा याना पंगल जुइगु ज्या मतोतु । अले छन्न यात आनन्द भिक्षुं न्यंकल—छं भिक्षुत्वयात मत्वक हाला माते जुया चवन । छन्त संघं “ब्रह्मदण्ड” ब्युगु जुल ।

छन्नया मती खः बुद्धं हे ला छुं दण्ड बी मछा छिमिसं जित छु दण्ड बी । लिपा वना वना थाय् भिक्षु पिसं वनाप खं मल्हाःगु जक मखु ह्वां हे मसोल । सुनानं खं मल्हाः बले, सुना नं वास्ता मयाःबले वयात तस्सकं म्हाय्पुसे चवन । साप मन सुख मताल । वं न्यन श्व दण्ड भगवान् बुद्धं हे बिया बिज्यागु ।

(१६)

आ धाःसा जित मखुथे जुल । आ जि वने थाय् मन्त । जि
अनाथ जुल । सुं छम्ह भिक्षुं धका खं मल्हाय् धुंकल । जि
फुत धका छ्यने ल्हाः तया खवया चवन ।

छम्ह भिक्षुया माया वना वयात धाःवन- छं भिक्षु
संघ याके क्षमा पवना धाःहुं- जि न्हापा थें घमण्डी जुइ मखुत,
सुं भिक्षु या निन्दा याय् मखुत ।

तुरन्त हे छन्न, भिक्षु संघया न्ह्योने वना पुलि चुया
ल्हाः बिनित्त याना क्षमा फोना जित बिया तःगु ब्रम्हदण्ड लित
कया बिज्याहुं जि न्हापा थें खें मन्यंम्ह घमण्डीम्ह जुइ मखुत ।
छन्नं थःगु बानि बांलाका अरहन्त जुल ।

थव बाखेंने छन्न भगवान् बुद्धयागु हे खें मन्यनीम्ह व
भिक्षुपिन्त म्वाः मडुगु निन्दा याइम्ह जुया सुयां सयोम्ह
जुल ।

फुक भनं मैत्रीं जक ज्या मवो दण्ड नं बी माः धैगु
खें सी दत ।

थःगु गलित्त सुइकार याना पहचह बांलाका भियाय्
मन छोगुलि छन्न भिक्षु अरहन्त जुइ फत ।

सीम्ह कतांमरिया नामं दान

बुद्धधर्मे सीधुंका पुण्यतोता बीगु सिकं म्वाना च्वना बले भिगुज्या याना सिना वनेगु उत्तम । बुद्धया शिक्षा कथं सीपिन्त पुण्यतोता बीगु लाइ मलाई धंगु निश्चित मडु । सच्छिष्वे छव्व जक लाःवं धंगु बाख्णं सफूती चोइतगु दु ।

मनूजूसां, पशुजूसां, देवता जूसां तोताबियागु पुण्य ला मवं । परदत्तपजीविप्रेत' धैपिं छव्व दु । करपिसं ब्यूसा जक प्वा जाय्क नेखनीपिं प्रेत । इमिसं आशा याना च्वनी हें जिमि थःथितिपिसं छुं पुण्य तोता बीला धका । मेपिसं आशा बाइ मखु ।

Dhamma.Digital

बुद्धया शिक्षा कथं म्वाना च्वना बले थःम्हं फुगु चाःगु भिगु ज्या याय्गु, म्वाना च्वंपिं थःथिति, परिवारपिन्त माने याय्गु, नके त्वंके याय्गु, ल्वाना मच्चनेगु, ल्वाय् माःसां होश तथा तं कोलंका छोयगु धर्मं याउंक सिना भिजुइ । सी धुंका मेपिसं पुण्य तोता मव्यूसां ल्या मडु । थःम्हं याना तयागु पुण्यं हे वयात ज्या बी । बुद्धयागु थुगु शिक्षा कथं बुद्ध या पाले यापिं उपासकपिसं म्वाना च्वना बले हे पुण्य कर्म फक्को याइ । सी धुंका सीमेसिगु नामं पुण्य कर्म याय्गु उस्त

(१८)

चलन मद्दु । अथे खःसां गुलिस्यां पुलांगु संस्कार तंके मफु गुलिं
सीपिनि नामं पुण्ययाय् मखना मन सुख मताः ।

बौद्ध साहित्य कथं सीपिनि नामं पुण्य कर्मयाना तोता
बीगु चलन चल्लीदुगु घटना निगू दु । श्व त्रिपिटके दुगु खं मखु
अर्थकथाय् जक दुगु बाखंत खः ।

छगू खं बिम्बिसार जुजुया भगवान् बुद्ध प्रमुख भिक्षु-
पिन्त भारिनवसां भोजन याकल । उखुग्हु हे चान्हे साप ग्याना-
फुक म्हनाचवन हं । ग्यानापुसेच्वंगु ख्वादुपि, प्वाःसुकूगना
च्वंफि रूप खन हं । अले जुजुं तथागत बुद्धयाथाय् वना
थःम्हनाच्वंगु खं कना न्यन हं— श्व म्हना च्वंगु गथे जुया,
थुकिया फल छुजुइथे ?

शाक्यमुनि बुद्धं धया बिज्यात हं— महाराज, श्व छुं
मखु । महाराजं पुण्यकर्म यानादले दिवंगत जूपि थःथितिपि
लुमंका बिमज्यानाला ? दिवंगत जूपिन्त नं पुण्यतोता छोय्माः
धका ।

मेगु घटनाखः अनाथपिण्डिक महाजनया छय् मचाया
साप योम्ह कतांमरिचा छम्ह दु । कतामरिचा घय् पुना इयाले
चवना म्हिता च्वं बले कतांमरिचा कुतुं वना बाकु दल ।

अनाथपिण्डिक महाजनया छय्मचां जि योम्ह कता-
मरिचा सितःधका खवया उपद्रव यात । अज्योम्ह हे कतामरिचा
हया बिल नं माने मजू । जि योम्ह कतामरिचा सित, छिमिसं

नकलिम्ह हया बियां जि माने जूइला ? साक्क नेगु व बांलागु पुनेगु वसः बिल नं मचा खोगु दिके मफुत ।

अनाथपिण्डक महाजनं खयालं हयालंतुं— म्वालका !
छं सीम्ह कतामरिच्चिया नामं सम्यक सम्बुद्ध प्रमुख भिक्षुपिन्त भोजन याकेगु जुल । अले छं सीम्ह कतामरिचा भिजुइ धका च्वाक्कं धाल ।

थुलि खं न्यनंसातं मचाखोगु दित, मचां न्यन—
गुदले भोजन याकेगुले जि सीम्ह कतामरिच्चिया नामं ?

मचाया न्ह्यसः (प्रश्न) न्यना बाज्याम्ह अनाथ-
पिण्डक अक मके जुल । फसाद जुल । भगवान् बुद्धयात
कतामरिच्चिया नामं गथे भोजन बिज्याहुं धाय्गु ! सुइकार
याइगु खःला मखुला !

मचां धाःसा पिरेयाना च्वने धुंकल— जि सीम्ह
कतामरिच्चिया नामं गुदले भोजन याकेगु ?

अनाथपिण्डक महाजनया मने नाना खं लुइका
च्वच्चं तथागत बुद्धयाथाय् वना वन्दनायाना सुंक्क फेतुना
च्वन ।

अले शाक्यमुनि बुद्धं न्यना बिज्यात महाजन ! थौं
छाय् बिऱ्यामे ? छाय् छुं विशेष खं दु ला ?

अनाथपिण्डक महाजनं मुसु मुसुं न्हिला ल्हाः बित्ति-
याना धाल— भन्ते ! जिमि छें अनोथागु छगू घटना जुल—

(२०)

जिमि छय्च्या कतामरिचा छम्ह झ्यालं कुतुं वना बाकु दल ।
कतामरिचा सितः धका खोया च्वंम्ह छय् मचा यात च्वावकं
धया-म्वालका ! सीम्ह कतामरिचिया नामं भोजन याके
धयाबले मचा खोगु दित । आः मचांपिरे याना च्वन भोजन
याके माल धका । भो भगवान् छु याय्गु ?

तथागतं बिचाः याना बिज्यात- ह्येकलं याम्ह
कतामरिचिया नामं भोजन दानयाय्गु बांमलागु खं सखुः । ज्य्
जिपिं भोजनया लागी वेगु जुल ।

थुलि तथागतया वचन पावे जुइ साथ अनाथपिण्डिक
महाजनयात तःधंगु लाभ जूगु बराबर जुल । साव तःधंगु
ऐश्वर्य प्राप्त जूगु थें जुल । छयें वना छय्मचा यात कन- कन्हे
छं सीम्ह कतामरिचिया नामं बुद्ध प्रमुख भिक्षुपिन्त भोजन
याकेगु जुल । मचायानं साप लय्लय् ताल । भोजन जोरे
याःथाय् नं थःम्ह नं फू चाःगु गुहाली बिल । लासा लाय्गुली
थःम्हं हे गुहाली बिल । थौं जि सीम्ह कतामरिचा स्वर्ग वनीगु
जुल । परम्परागत संस्कार तंके अःपु मजू । अज्योम्ह मचाया
भोजन याका पुण्य तोता सीम्ह कतामरिचा स्वर्ग वनी धयागु
विश्वास । भोजन दान ब्यबले मचाया साप लंतावो हें ।

थ्व खबर तुरन्त हे रंग सालाय् मनूत सोगुर्थे फंने
जुल । मनूते खं जुल- “अनाथपिण्डिकया छय्च्या कतामरि-
चिया नामं भोजन याकल हें । भगवान् बुद्ध नं भोजन बिज्यात
हें । जाबा कतामरिचा छम्ह सितं नं भोजन दान बिया पुण्य

तोता बिल धाःसा क्षी थःथितिपि उलिमछि सी धुंकल । इमिगु
नामं क्षी नं भोजन दान बिया पुण्यतोता बी माल धका अबलें
निसें हाकनं पुलांगु संस्कार बःलाना आतकं चले जुया बल ।

थौं कन्हे सीपिनि नामं गनं विहार देका बीगु, स्कूल-
या नामं जग्गा दान बीगु, अस्पताल देकेत जग्गा दान बीगु ।
सफू छापे याना धर्मदान याय्गु चलन साप हे बाँलागु चलन
खः । थ्व तःधंगु श्राद्ध खः । थज्योगु पुण्ययाना सीपिन्त तोता
बीगु अवश्य नं लाः बनी थें च्वं । थुगु सफु नं दिवंगत जूम्ह
तुत्सीमाया उपासिकाया नामं काय्म्हाय् पिसं पिकया धर्म
दान याना दिल । थ्व काय्म्हाय्पिसं माँया प्रति गुण खना
याःगु मिगु ज्या खः ।

Dhamma★Digital

मेपिनि दोष खंके अःपु, तर
थःगु दोष खंके थाकु, मनुष्यपिसं
मेपिनि दोषयात्त प्रचार याना थःगु
दोष यात्त तोपुया तइ ।

“बुद्ध”

नियम ववातुसां होश मदुम्ह भिक्षु

नियम धंगु धर्मजक मखु धर्ममाने मयाइगु समाजे नं खने इ । नियम धंगु छयें छयें नं माः । नियम धंगु मन्त कि पशु तेगु जीवन थें जुइ । तर सदां नं वहे नियम लयना चवनी, न्हापां निसें यागु नियमे हे चवने माः, उगु अनुसारं हे जीवन हने माः धाय्गु व्यवहारिक मजुइ धुंकल । उकि हे खैं बुद्धं थःम्हं देका बिज्यागु नियमत थःम्हं हे थाय् स्वया, ईव्यो कथं हीका बिज्यागु । नियम धंगु व्यवहारिक जुइ मा । आदर्शया लागी जक नियम मखु । थ्व खैं बुद्धं बांलाक सीका अनुभव याना हे खैं थः महा परिनिर्वाण जुइ छुं दि न्ह्यो भिक्षुपि मुंका आज्ञाजुया बिज्यागु—

“भिक्षुपि, छिपिं सकस्यां सहमती दुसा, चित्त बुझे जूसा छिमित जिं देका तयागु चि चि धंगु नियमत तोता छोसां ज्यू ।”

भगवान् बुद्ध युग पुरुष खः, सदां यात लोगु नियम देका व खैं कना बिज्याइम्ह खः । कट्टर पंथी मखु । उकि थः पनिनिर्वाण जुइ तेका चि चि धंगु नियमत हीका बा तोतां छोसां ज्यू धका धैं बिज्यागु । थुकिया मतलब थ्व मखु कि

थःगु अस्तित्व हे मदेक स्वेच्छा चारी जुया नियम हीका छोय्गु । प्रव्रजित जीवन यात लोकथं नियम पालन याय्माः । तर भगवान् बुद्धया पालं निसें आतकं नियम यात हीके मज्जू, तोते मज्जू धका चिची धंगु नियम नं गुगुकि व्यवहारिक मज्जूइ धुंकल क्वातुक ज्वना कलह पिकया च्वंपि दु । गुगु नियम ज्वना कट्टर पंथी जूगुलि धर्म प्रचार याय्त नं बाधा जुया वल । चिचीधंगु नियम यात क्वातुक ज्वना होश मदेका, बुद्धि मदेका कलह व त्वापु पिकया च्वंगु बुद्धकालीन भिक्षुपि-निगु घटना जूगु बाखें थन न्ह्यथने ।

घटना कोशाम्बी घोषितारामे जूगु खः । अबले भगवान् बुद्ध श्रावस्तीच्वना बिज्यागु खः । कोशाम्बी घोषितारामे निश्च भिक्षुपि दु । छथ्व बाखें जक कनीपि । छथ्व नियम जक पालन याइपि । धर्म कथिक व विनय धर । छन्हु धर्म कथिकते नायोम्ह भिक्षु चःबीवना पिहाँ वे धुंका विनय धरते नायोम्ह भिक्षु चःबी वन ।

चःबी च्वंगु लोटा भो पुइका मतःगु खन । भिक्षुपिनि नियम मध्ये चःबी लः छ्यले धुंका लोटा अर्थे तयावय् मज्जू । भो पुइका थके माः ।

नायोम्ह विनयधर भिक्षुं धर्मकथिकथा नायोम्ह भिक्षु याके न्यन- छं चःबी लोटा भो पुइका थके माः धंगु मस्यूला ?

धर्म कथिक भिक्षुं धाल- लो हे मन, गलित जुल ।

(२४)

क्षमा याना बिज्याहूँ । लोमना गलित याःसा ल्या मदु, स्वालका
धया थः च्वंच्वंथाय् वन । अन थः शिष्यपिन्त हाकनं धाःवन
फलनाम्ह बाखँ जक कने सः चःबी लोटा भो पुइका थके माः
धंगु चिकिचा धंगु नियम नं मस्यू ।

श्व खँ न्यने सातं उखे वना भिक्षु पिन्त धाःवन-छिमि
गुरु बाखँ जक कने सः चिकिचा धंगु नियम छगू हे मस्युम्ह ।

हाकनं भिक्षुपिं थःगुरु याथाय् वना उखेच्वंपि भिक्षु-
पिसं थथे धाल धका कंवन ।

खः गलित सुइकारयाना क्षमानं फोने धुन, क्षमानं
बिल, हाकनं थः शिष्यपिन्त अथे धाःवन ला ? अथे खःसा व
चिनय धर भिक्षु हे मखु । वं हे धाय् धुं कल लोमना जूसा
ल्यामदु । आः हाकनं थः शिष्यपिन्त अथे धाइम्ह मुसावादी
जुल । थुकथं निखँ भना भनी जुया वाक युद्ध जुल । उपासकपिं
नं विवेक बुद्धि मदया जिमि भन्ते भि, छिमी भन्ते पिं मभिधका
निश्व जुल । तस्सकं बां मलाक त्वापु जुल ।

श्व खँ भगवान् बुद्धयाथाय् थ्यन । वस्पोल स्वयं अन
बिज्याना न्वाना बिज्यात- हे भिक्षुपिं, छिपिं गथे होश छखेला-
का चिकिचा धंगु खँ कया त्वाना च्वनागु ? त्वाय्मते मिले
जू ।

त्वापुखिचा भिक्षुपिसं धाल- छपिं बुद्ध जुया धर्म
स्वामी जुया बिज्यात । आनन्दं च्वं बिज्याहूँ । जिमिगु ज्याय्

हस्तक्षेप याना बिज्याय् मते । जिमिगु मामला जिमिसं हे सुलझे
याय् ।

भिक्षुपिं मिले मजूगु खना दिक्क चाया सुयातं छुं
मधासे जंगले बिज्यात । भगवान् बुद्धया दशन व बाखं न्यने
मखना उपासकपिनि साप मन सुख मताल । उपासकपिं सकलें
मुना मिलेजुया खं जुल— थुपिं ल्वापु खिचा भिक्षुपिसं याना झी
शास्ता जंगले बिज्यात । वस्पोलं मिलेजु धालं नं मिले मजू ।
झीसं थुपिं भिक्षुपिन्त वन्दना नं याय् मखु, दान नं बी मखु ।
भोजन याके नं मखु । प्राःतिनि उपासकपिनि होश थाते
वल ।

अनं निसें भिक्षुपिन्त सुनां नं वास्ता मयात । भिक्षा
मख्य बले ने मखना प्वाः सुखू गन । म्बाना च्वनेत थाकुल ।
थवं थवे ल्वाना च्वपिं धर्म कथिक व विनयधर भिक्षुपिं निश्वः
नं मिले जुया खं जुल— झीत सुनां नं वास्ता मयात । नकः नं
मवल । झीपिं मिले जुया बुद्धयाके क्षमा फोने माल । मिलेजु
धाः बिज्याः बले शास्ताया खं मन्यना । साप मखुथे जुल ।
झीपिं ल्वानागु तःधंगु भूल जुल । इमिसं बुद्धायाथाय् खबर
छोत—जिपिं मल्वाय धुन छपिं के क्षमा फों वया च्वना । जिपिं
निश्वः नं नापं वया च्वना ।

इपिं श्रावस्ती वंभले अनाथपिण्डिक महाजनं ल्वापु
खिचा भिक्षुपिन्त जेतवने दुकाय् मखु धका धाः बले तथागतं

(२६)

धैबिज्यात—इपि जोशे होश मदया चिकिचा धंगु खं कया ल्वाःगु खः । इमिसं मेगु छुं स्यंकुगु मद्रु, इपि शील वानपि खः विहरे दुका धया बिज्यात ।

थ्व बाखंने विचाःयाय् बहगु न्हापांयागु खं खः चःबी लोटा भो पुइका मतःगु चिकिचा धंगु मामुलीगु नियम या बारे कचवं पिहाँ वोगु । विनय धर कट्टर मज्जुगु जूसा थपाय् धंगु ल्वापु मजुइगु खं ।

थौं कन्हे नं थेरवाद परम्परा टिके याय् माः धका चिकिचा धंगु नियमया खं कया ल्वापु कलह पिकया च्वनीगु देशत दनि ।

मेगु खं खः भगवान् बुद्धं ल्वाय् मते धका न्वातं नं ल्वाना हे च्वंगु, वस्पोल शाक्य मुनिया खं हे मन्यंपिन्त बुद्धं शीलवान, इपि भिक्षुपि खः जेतवन विहारे दुका धका अनाथ-पिण्डिक महाजन यात धया बिज्यागु, वा बुद्धं धया बिज्यागु धका धयातःगु खं विचाः याय् बहगु खं खः । ल्वाना च्वंसां शील छुं मस्यंगु खं पिहाँ वल । भिक्षुपिनिगु ल्वापुं याना बुद्धयामने सुखमतागु खं वस्पोल जंगले सुत्त बिज्यागुलि सी दु । उपासकपिनि नं अशान्ति जुल । इपि भिक्षुपि वं बंथाय् मनूतसें पतिचां सुया वयनीगु हुं खंला ल्वापु खिचा भिक्षुपि धका । अथे वयनीगु अवश्य नं शीले धक्का लगेजूथे ताः । एसां बुद्ध धर्म अन्ते शान्ति जुइगु मार्ग खः । शान्ति स्थापना याय्गु

हे बुद्ध धर्मया लक्ष्य खः । इपि जोशे होश मदया त्वाना च्वंसां
 लिपा थ थःगु गत्ति महसूस यात, क्षमा फोन । श्व हे शील
 मस्यंगु या चि ला धै थै च्वं । बुद्धं धै बिज्याः पाप खना घृणा
 या, पापी खना घृणा याय्मते धका । श्व घटना उक्त खं
 चरितार्थ याना ब्यु ।

★

सुं होशियार, भिगु लपुइवंम्ह
 व धैर्य दुम्ह पासा चूलात धाःसा
 न्ह्याक्व दुःख सहयाय् माःसां
 अज्योम्ह नापं संगत याय्माः ।

सुनानं अहं भावया कारणं थःगु
 जक प्रशंसा व मेपिनि निन्दा याइ
 वयात चण्डाल धाइ ।

“बुद्ध”

बुद्धं चिपजा कथाविज्यात

भिक्षु जीवन याउंसे च्वंगु जीवन खःसां करपिनिगु
भरोसाय् भवाना च्वने माःगु जुया छुखें याउंसे मच्चं । थःगु
तुतिं चुइ मफुगुलिं मेपिकेल्हाः फया नेमाः अथवा भवाना च्वने-
माःगुलिं दातापिं तं चाइ धका याना च्वने माः । दातापिं ले
ताय्केया लागीं मने मलोगु ज्या नं याय्माः । उपासकपिसं छु
बिल व नेफेकेमाः । गुबलें गुबलें द्यां नं लाय् माः । भगवान्
बुद्ध हे द्यां लाय्मागु अबस्था पालि साहित्ये उल्लेख जुया च्वंगु
दु । छकःला चिपौ जाः हे भगवान् बुद्धं कथा विज्यात ।

छन्हुया खं खः । गन जूगु धयागु लुमंका ते मफु ।
तथागत छगू ब्राह्मणतेगु गामे भिक्षा विज्यात । व ब्रम्हुया लुखा
लिउने लाका अंगः पाखे सोया नया च्वंगु जुया च्वन । व ब्रम्हु
शावयमुनि बुद्ध खना श्रद्धा दुम्ह जुया च्वन । कलाम्ह धाःसा
श्रद्धामदुम्ह जुयाच्वन । कलाम्ह्हेस्यां स्यु बुद्ध खन कि भोजन
दान बी धंगु । बुद्ध विज्यागु खना बःम्हुनी सुंक च्वंच्वन ।
भगवान् बुद्ध धाःसा सुंक ब्रम्हुया ल्यूनं पात्र (गोलपा) जोना
दना विज्यात ।

बःम्हुनीचां छयों भाय् याना हुं धका लाती भासं
धाल ।

भगवान् बुद्धं नं छयों संका म्हाँ म्हाँ वने मखु धका लाता भासं लिसः बिया बिज्यात ।

बःम्हुनीच्या चाहे मचाय्कं न्हिलेगु वल । कलाम्ह न्ह्यगु खना छाय् न्हिलागु ? जितः गिजे यानागु ला ? धका ब्रम्हु बाज्यां न्यन ।

कलाम्हेस्यां धाल- हुंकन बुद्ध बिज्याना च्वंगु दु । भिक्षा मद्रु हूं धका छयों संका लाति भासं धया, वस्पोलं नं लाता भासं म्हाँम्हाँ धका धागुलि न्हिले मास्ते वोगु ।

लिफः स्वया बुद्धयात वन्दना याना धाल- भेगु बीगु मद्रु थुगु बछि जा कया बिज्याहूं ।

तयागतं सुं कया बिज्याना धया बिज्यात- ब्राह्मण श्रमण भिक्षुपिं छगू प्रकारया परदत्तूप जीविप्रेत अर्थात करपिसं ब्यूसा जक प्वा जायक ने खनीपिं प्रेंत खः । छिं ब्यूगु चिपगु जा जूसां छिगु श्रद्धाया चिं खः । छित आयुआरोग्य जुइमा धका आशीर्वाद बिया बिज्यात ।

ब्राह्मण निम्तीपूया बडो आश्चर्य चाल । भगवान् बुद्धं चिपगु जा नं कया बिज्यात । अबलेंनिसें ब्रम्हुनी बुद्ध खना श्रद्धावंम्ह उपासिका जुया जीवन तालं लाकूम्ह जुल ।

थुगु बाखें नं छु शिक्षा बिल धैंगु छिकपिसं हे कल्पना याना थुइका दिसं ।

ध्यानेमनवंसां कर्तव्यमस्यूह भिक्षु

थौं कन्हे ध्यान भावनाया प्रचार व अभ्यास या युग जुया बल । नेपाले नं निगू ध्यान केन्द्र दत । छगू भुइजःसी विपस्सना ध्यान केन्द्र व मेगु संखमूल बानेश्वरे अन्तर्राष्ट्रिय ध्यान केन्द्र ।

चित्त बसे तेत ध्यान च्वंती हे माःधाइ । तर आपा धया थें ध्यान च्वना चित्त बसे तःपि खने मडु । थःत थःहं म्हसीकेत नं ध्यानया अभ्यास माः धाइ ।

तर बुद्धया पालं निसें आतकं ध्यान मच्चंसे ध्यान भावना अभ्यास मयासे चित्त क्वातुका च्वंपि नं दु । बुद्ध धर्म या खं न्यना बा शिक्षा कया, मेमेगु ज्ञानया सफू स्वया थथःगु कुबानि तोता छोपि खने दु । चित्त क्वातुका पह चह बांलाकुपि दु । मनं चाय्का, थुइका, होश तथा ज्या याना यंके माः ।

आः थन भगवान् बुद्ध नापं च्वं च्वंम्ह भिक्षु छम्हं ध्यानचदना मन ल्वाकः बुक जूम्ह धाय्ला मन बसे ते मफुम्ह धाय् मेघिय धैम्ह भिक्षु छम्ह सिगु घटना न्ह्यथने त्यना । थुकी ध्यान भावना याइपिसं न्हापां सीका तेमागु खं प्यता न्याता दु । व अंगपुरे मजुइकं ध्यान बांलाक बा बःलाक याय् फं मखु ।

ध्यान याना चित्त वा मन बसे ते फु मफु धैगु खँ अनुभव याना स्वैमागु खँ छः । सुनां नं धाय् वं तुं जुइगु खँ मखु । थ्व अपुगु ज्या मखु । धाय्ला अपु ।

भगवान् बुद्ध छगू चालिका नां जुया च्वंगु पहाड व जंगले च्वना बिज्यात । शहरं नाकं तापागु थाय् मखु । वस्पोल नाप मेघिय धैम्ह भिक्षु छम्ह हे जक सेवाया लागी च्वंच्वंगु जुया च्वन ।

छन्हु व भिक्षु भोजनया लागी भिक्षा वना लिक्कसं च्वंगु जंगले चाह्यु वन । वयात व जंगल साप न्ह्याइपु ताल । बांला ताल । मेघिय भिक्षुया मती वन जि भगवान् बुद्धया सेवाजक याना च्वना । ज्ञान लाभ याय् मफु । (धंघोचां सवा मथूथे जाम्ह भिक्षुं बुद्धनाप च्वना छु ज्ञान थुइका काइ ।)

थथे मती तथा बुद्धयाथाय् वनाः प्रार्थना याः वन - भन्ते छपिं ज्ञान पूर्ण जूम्ह, ज्ञानलाभ जुइ थुं कुम्ह, याय्मागु छुं मडुम्ह । जिला यक्व चर्या पुरे याय् मानिम्ह । थौं जि भिक्षा वना वयाः छगू जंगले चाह्यु वना । अन जित साप आनन्द ताल । ध्यान भावना याय्त पाइपरेजू । उकिं जित आज्ञा बिया बिज्याहुं- जि अन वना ध्यान याःवने ।

भगवान् बुद्धं बांलाकं स्यू मेघिय भिक्षु ज्ञान पक्का मज्जनि । ध्यान याना मन बसे ते फंमखु । एसां वस्पोलं तप्यंक अथे छुं मधासे चाःहीका धं बिज्यात- ए मोघय्, थन जि

(३२)

याकचा, छ वन धाय्वं मेपिं सुं दै मख् । जित मछिनी । मेम्ह
सुं भिक्षु बल कि हूं ।

व बुद्धि कच्चाह् भिक्षुं खं मग्यं । स्वकः तक बुद्धं
गना बिज्यात नं जिद्दि जुया बुद्धयात तोता अन जंगले
वन ।

छमा तःमागु सिमाया ववे थाय् नाला मिखा तिसिना
फेतुत । ध्यान याय्गु शुरू यात । ध्यान च्वंसें निसें मनं स्वगू
कल्पना वया दुःख बिल । मन थातं म च्वन ।

१) काम वितर्क (मोज याय्गुइच्छाया कल्पना)
जि न्हापा छें च्वं च्वना बले गुलि सावक नया च्वनाह् । आः
भिक्षु जुसें निसें फोना ने माः । मेपिसं छुं बिल उकि सन्तोष
जुइमा । छें च्वंपिसं सेवा याः । आः अथे छुं महु । इत्यादि
कल्पना वया भावना याय् मफत ।

२) व्यापाद दितर्क = द्वेष भावया, तँया कल्पना ।
जि थज्योथाय जंगले वया ध्यानयाना ज्ञान लाभ याय् धयां हे
बुद्धं आजा मव्यू । न्हापा न्हापा पासापिसं व मेपिसं नुगले
स्यावक धाःगु खें लुमसे बल । तर्कना जुल । द्वेष दना बल ।

३) विहिंसा वितर्क (बदला काय्गु विचाः या
कल्पना) जितः फलानामेस्यां नुगले स्यावक धागु जि स्युका
वयात याय्गु । भगवान् बुद्धथे ज्यामेसिनं हे जित जंगले वना
ध्यान याय्त् अनुमति मव्यू । थःज्ञान लाभ याय् धुं कल ।
मेपिन्त नं ज्ञान लाभ याके बियां छु जुइ । आहाकनं बुद्धया

थाय् वने मखु धैथे थुकथं कल्पना जक वया व मेधिय भिक्षुं
ध्यान याय् मफुत ।

सासःदुहाँ वंगु व पिहाँ वंगुली छप्ती हे ध्यान मवं ।
वहे च्वे च्वंगु स्वंगू कल्पनाय् जक ध्यान वना च्वनां च्वने
मफुत । व जा वें जुइथे च्वना मती वन थथे जुइगु, ध्यान च्वने
मफेगु सीका हे बुद्धं जित वने मते नि आसे धया बिज्यागु
जुइ ।

व भिक्षु सरासर भगवान् बुद्धयाथाय् वना वन्दना
याना जूगु खं फुक कना क्षमा फोन ।

अले भगवान् बुद्धं धै बिज्यात—

१) ध्यान च्वनी बले खं थुइका बीम्ह कल्याण मित्र
बा मार्ग प्रदर्शक माः ।

२) शील शुद्ध जुइमाः । शील भावनाया जःग खः ।
सदाचारी जुइ मफेकं बा शील पालन मयाय्कं ध्यान बःलाइ
मखु ।

३) बलेश यच्चुइगु धर्मया चर्चा, बुद्धि बढे जुइगु,
सन्तोष जुइगु खं, उत्साह व उन्नति जुइगु खँल्हाय्मा गुकि थःत
भरोसा दे ।

४) दृढ पुरुषार्थे लगे जुइया । उत्साह धैगु मभिगु
तोता भिगुल्यया काय्त्त खः । भिगु खँ लुमका मभिगु खँ तोता
छोय्त्त खः । न्ह्याबले वैराग्य चित्त जुया च्वने माः ।

(३४)

५) श्रुतमय प्रज्ञा माः । न्यने कने याना ज्ञां दुम्ह
जुइमाः । न्यनागु खं थुइका व्यवहारे छयले माः । कर्तव्य
पालन याय् फेके माः ।

थुलि खं न्यना मेघिय भिक्षुं विचाः यात— जि ध्यान
याय्त योग्य हे मजूनि खनि । बुद्धया सेवा याय्गु तोता याकचा
वनागु हे मिले मजू । बुद्धयात याकचा तोता वनागु हे ध्यान
यात मलोगु ज्या जुल । बुद्धया खं मन्यनाबले गनया शील
पालन जुल । कर्तव्य पालन याय्गु हे ध्यान खः । मागु ज्याय्
ध्यान मतसे ज्या छुं मयासे मिखातिसिना भावना याना छु
ज्ञान लाइ । ज्या याःसाजकं ज्ञान लाइ । भगवान् बुद्धं चाःही-
का धं बिज्यागु जि मथुल । जि धवां हे खः का । कर्तव्य
पालन याय्गु, सेवा मूलक जुइगु ध्यान खः धैगु थुइका, ज्ञान
लाभयाय्गु कुताः यात ।

थुगु बांखंने कर्तव्य पालन मयापि ध्यानी जुइ मखु,
सत्संगत भिपि माः, सवा थूपिमाः । धवोचा थै जापिसं ध्यान
याय् फं मखु । अभिमानीपि, जिद्विपिसं नं ध्यान याय् फं
मखु ।

बुद्धया पालेयाम्ह उपासक

छक श्रावस्ती च्वंपिसं भगवान् बुद्ध प्रमुख भिक्षु संघयात भोजनयाकुथाय् तथागतं उपदेश याना बिज्यात— संसारे दान बीपिं प्यंगू प्रकारयापिं दु । १) थःम्हं जक बीम्ह करपिन्त बीकि मखुम्ह । २) थःम्हं नं बी करपिन्त नं बीकि । ३) थःम्हं बी मखु, करपिन्त बीकिम्ह । ४) थःम्हं नं बी मखु करपिन्त नं बीकि मखुम्ह । थुपिं प्यम्ह मध्ये दकसिबे उत्तमम्ह थःम्हं नं बी करपिन्त नं बीकि । थथे याःम्हेस्या धन नं दै, गुहालीबी पिं थः थिति व पासापिं नं दै ।

थ्व खँ न्यना छम्ह उपासकं मती तल— जिंनं दान बी मेपिन्त नं बीके माल । थथे मती तथा शाक्यमुनि बुद्धयाथाय् वना ल्हाः बिनित्त याना प्रार्थना यात— भन्ते, छपिं प्रमुख सकल भिक्षुपिं कन्हे जिगु भोजनया लागी बिज्याहुं ।

भगवान् बुद्धं सुइकार याना बिज्यात । व उपासक त्वा त्वाल वना, भाजु मेजुपिं, दाजु किजा तता केहे पिं, जिगु छगू बिनित्त न्यना दिसं । कन्हे तथागत प्रमुख भिक्षुपिन्त भोजनया निमन्त्रणा बिया वया । स्त्री सकस्यां श्रद्धां सहयोग बी घैंगु आशा व विश्वासं अनुरोध याःवया च्वना । सुया छु छु दु, फुफु थँ गुहाली बिया दिसं । आलु दुपिसं आलु, चिकं दुपिसं

चिकं, जाकि दुपिसं जाकि, के दुपिसं के, द्यो दुपिसं द्यो, सि
दुपिसं सि बिया गुहाली याना विसं धका गुहालीफों वं बले दु
दुपिसं दु दु गु बिया हल ।

थुकथं का कां व वं छम्ह जाकि बजि पसः दुम्ह साहु
याथाथ् थ्यन । साहु याके नं सहयोग फोन ।

साहुं धाल ! छं जक ब्यूसा गा हे गाःनि । छं दुथें
ब्यूसा जिहे ज्यू नि । फुकसिकें फोना दान बीम्ह गज्योम्ह
मूर्ख ख । जिला बीगु इच्छा मडु । बुद्धया प्रति जिगु श्रद्धा मडु ।
जिं छुं बी मफु ।

व उपासकं हानं हानं अनुरोधयाना धाल— झीगु
त्वाले सकस्यां बी धुं कल । गरीब पिसं नं बिल । बीगु धंगु
भिगु ज्या खः । बी फुसा जक माने या के दं । सीबले छुं ज्वना
वनेगु मडु साहुजी धका बारम्बार धासैलि स्वपतिचां जाकि
क्या बिल हँ ।

चन्दा कायोम्ह उपासकं व साहुं ब्यूगु जाकि अलग
रुमाले पोचित । अलग पोच्यूगु खना साहुया मने तिवक मिन ।
थ्व उपासकं अलग पोच्यूगु जित वेइज्जत याय्त मखा जुइ
धका मती तथा थःथाय् च्वंम्ह नोकर यात धाल— छं व उपा-
सकया ल्यू ल्यू वना छु छु धाइ, छु खँ जुइ छक न्यना वा हुं ।

व साहुया नोकर ल्यू ल्यू वन । अन फोसि झोःझोः
छछुना तल । व उपासकं जाकि निगः २ फोसि फुकेसं तल ।

मेपि पासापिसं न्यन- छु तयागु ? खः साहु छम्हेस्यां नुगः स्या स्यां जाकि बिया हःगु । व साहु यात अन अपो पुण्य लाय्मा, भि जुइमा धका अथे यानागु धका लिसः बिल ।

अनवया च्वंम्ह नोकरं खं मथू व लिहाँ वना साहुयात धाःवन साहुं बिया वीगु जाकि फोसि फुकेसनं निगचा निगचा तथा इमि भुनु भुनुं हाला चवन ।

थ्व खं न्यना साहुया तं पिहाँ वया भोजन याका च्वंथाय् छखे लिना स्वया चवन । जितः बेइज्जत जक या रे जिं व उपासक यात गन बाकि ते । वयात पाला हे बी ।

भोजन याके सिधल । व उपासक दना भो भगवान् थौं या भोजन यात गरीबपिसं नं धनीपिं साहुतसेनं सहयोग बिल । आपा ब्यूपिं नं दु, भतिचा ब्यूपिं नं दु फुकसितं बराबर पुण्य लाय्मा धका प्रार्थना याना । दान ब्यूपिं फुकसितं जय जुइमा, भि जुइमा धका आशिका याना ।

व साहुं छु मती तथा वोगु, अन खं जूगु न्यं बले त्वले हे जुया मती तल- थुपिं भगवान् बुद्धया उपासकत ला मत्ति भिपि हे खः खनि । थुपिं स्वया मत्ति मंभिम्ह ला जि हे खनि । छमना ब्युमेसित व जि स्वर्पातिचां बियामेसित नं समान खना पुण्य इना बिल ।

थपायसकं मत्तिभिम्ह उपासकया प्रति द्वेष भाव तथा, पाला वीगु मती तथा । थ्वला तस्सकं पाप लाइगु ज्या

(३८)

जुल । जि व उपासक याके क्षमा मफोन धाःसा जिगु छंछ
मलः जुना बाकु दे, नाश जुइ । थथे मती तया साहु व उपासक
याथाय् वना- “जितः क्षमा बिया दिसं” धका धाःवन ।

व उपासक ला अकमके जुल । न्ह्यलेला ज्वले ला थें
चवन । थव छु जूगु ल्या धका थुइका काय् मफया लाता जुल ।
पलखलिपा उपासकं न्यन- छाय् छु धका क्षमा फोनागु ?

साहुं जूगु खँ फुकं कन । अन भगवान् बुद्धं धे
बिज्यात- उपासकपिं, पुण्य धंगु चिकिचा धं धका, हेलायाय्
भज्यु । टिकि टिकि नना च्वंगु लः फया तल धाःसा घः जाया
वं अथे हे पुण्य धंगु चिकिचा धंसां तः धं जू । मन नं तःधं
जुइमाः । अबलें निसें व साहुं बुद्धया शरण वना नुगःचवकंका
याउंक जीधन हना चवन ।

थव बाखें नं छु शिक्षा काय्गु धाःसा चन्दाकावने बले
आपा मध्यु धका हेला मयाय्गु, थुलि हे बीमाः धका कर-
मयाय्गु ।

थौं कन्हे अज्योपिं उपासक दुर्लभ हे जुइ चन्दा काः
बने बले ब्युको सन्तोष जुइपिं । थौं कन्हे जाकि चन्दा का वंसा
अथे स्वर्पातिचां ब्युसा जुक्क वांछोया बोबिया वैं ।

थौं कन्हे धर्म याइ थाय् आपा मव्यूपित थाय् हे मदु ।
उकिं मदुपिं धर्म याय्गु इच्छा दुसां धर्मया समाजं तापाना
च्वं ।

दाता बाःया ल्हाति कसानःम्ह भिक्षु

बुद्धया पाले श्रावस्ती हिरा कुने याइम्ह लुकःमि छम्ह दु । व लुकमि भिक्षु छम्हेसित थःगु छयें बिज्याका ण्हि ण्हि भोजन दान बीगु जुया च्वन । थुकथं ण्हियाण्हिथं दाताया छयें वना च्वंगुलि व भिक्षु नं पारिवारिक सदस्य थें जुया च्वन । भोजन धुंका नं ज्यासलेतुं च्वना गफ याना च्वनीगु जुया च्वन ।

छन्हु व लुकमि भिक्षुया ण्होनेहें लाताना च्वन । अबले लाक हे कोशल जुजुं हिरा छगः कुने याना ब्यु धका व लुकमि याथाय् छोया हल । व लुकमि ल्हाती हि भ्यागुलि तुं हिरा कया रिक्कापि छपाते तथा दुने वना ल्हाःस्यु वन ।

व लुकमिया हें छम्ह लहिनातम्ह दु । गनं गनं अन ज्यासले वया हिभ्यागु हिरा नुना छोट । लाकुचा धकाच्वन मखा जुइ । लुकमि ज्यासले वया सो बले हिरा मद्दु । थःकला व मचा खाचात सःता न्यन-छिमिसं हिरा कयाला ?

सुनां नं कया मधाः । लुकमिया शंका वन थःम्हं श्रद्धा तथा भोजन याका च्वनाम्ह भिक्षुं काल जुइ धका । लुकमि कलाम्ह नाप खँ ल्हाना धाल- जित ला शंका वं झी है भन्ते नं काल धैगु ।

(४०)

कलाम्हेस्यां धाल- ग्रामजोगु नं मखुगु मती तेगु
ला ? थौं तक झीसं भन्तेया छुं दोष मखना । व भन्ते नं काल
धेगु जित ला शंका मदु । छक बांलाक माला स्वे माल का !

छिपिं मिसातसें ग्रामथे मखा धाइ । लुर्कमि व भिक्षु-
या लिक्क वना न्यन- थन च्वंगु हिरा छपिसं कया बिज्याना
ला ? भिक्षुं मकया धाल । हाकनं लुर्कमि धाल- थन मेपि सुं
मदु । छपिं छम्ह हे जक दु, मेपिसं सुनां काइ । छपिसं हे कागु
खः । जित म्वाःसां म्वासां दुःख बी मते । सुं क हिरा ब्यु ।

भिक्षु सुं क च्वना बिल । लुर्कमि (दातां) थःकला-
यात सःता धाल- सो मिसा, हिरा काःम्ह थ्व हे भन्ते खः ।
थन मेपि सुं नं मवो । खुया काय् धुं कुगु हानं सुनां बी । हिरा
काःम्ह थ्व हे भन्ते खः । जि ला दाया कसायाना हिरामकासें
तोते मखु धका जिदि जुया धया च्वन ।

कलामेस्यां धाल- स्वामी, छि छु धयादियागु ? हिरा
ला छु चिकिचा धंगु छगू नं झी भन्ते नं काइमखु । थ्व ला
पक्का खः । वस्पोलयात पाःयात धाःसा झी निम्हं फुत । बरू
झीपिं छयें तोता बने माःसां झी भन्ते यात खुं पाःयाय् मते ।

लुर्कमि धाल- छु खँल्हानागु ? छयें बुं मिया नं
झीपिं न्यो जूसां हिरा या मू पुले फँ मखु । भिक्षु यात खिपतं
चिना साप संक कथि दाल । भिक्षुया न्हासं नं छयंलं नं हि
बाःबाः वल ।

भिक्षुला वेदना सहायाय सफया याताप्यातां वन । अन
लुकमिया ह्यं छम्ह लहिना ताःगु दु । अनवया भिक्षुया न्हासं
बाःबोगु हि त्वं बल । लुकमि तँपिकया छत्थु लाकामं प्यंकुबले
ह्यं अनसं सित ।

अले भिक्षुं धाल- दाताबा, जित मोफते कसायात ।
छिगु हिरा नुना छोम्ह थ्व हे ह्यं खः । थुलि खँ न्यना लुकमि
ह्यं या प्वाः फाया सो बले हिरा लुया बल । हिराजक खनेवं
लुकमि थुर थुर खाना भिक्षु याके क्षमा फोन । भन्ते ! मस्य-
गुलिं छपिन्त कसा याय् लात क्षमा याना बिज्याहुँ ।

भिक्षुं क्षमा बिया धाल- उपासक संसारे थथे जुया
चवं । अले लुकमि प्रार्थना यात- फुकं लोमंका न्हापा थें तुं
न्हिं न्हिं छयें भोजन याःबिज्याहुँ ।

भिक्षुं धाल- उपासक जि थनिनिसें सुयागुं छयें दुहाँ
वने मखुत । जिके होश मडुगुलिं न्हिं न्हिं उपासकया छयें
भोजन याः वंचवनागुया फल थौं भोग याय् माल । भिक्षुपिं न्हिं
न्हिं गृहस्थीया छयें भोजन या वने मज्य् । मूर्ख श्रद्धावानपिसं
थः थाय् जक भोजन याः वैपिं भिक्षुपिन्त फोंगी च्यो भापिया
चवं । भिक्षुपिं नया चवंगु, पुनाचवंगु, म्वाना चवंगु जिमिगु
भरोसाय् खः धका मती तया चवनी । गुलिं गुलिं भिक्षुपिं नं
भिक्षु जीवन छु धंगु लोमंका गृहस्थीपिनि छयें जक वना चवनी
पिं दु । गुहाली नं ब्युवंपिं दु । ब्याहा जुइथाय् नं वना गुहाली
बिया चवनीपिं भिक्षुपिं दु । सामान सिमान कया बीपिं नं दु ।

(४२)

दातापिनिगु प्रशंसा जक याना चवनीपि नं दु । थुजोगु भिक्षु
जीवन हने बले दातापिनि निन्दां बचे मजू । उपासकपिसं भिक्षु
जीवनया मू मस्यु । उपासक, थनिनिसें छिगु छयें बिदा का ।
भिक्षा वना नेगु हे ग्रानन्द ताया ।

भिक्षु अबलें निसें होश तया भिक्षु चर्या पुरे याना दुःखं
मुक्त जुल ।

थव बाखनं छु शिक्षा बिल ले ? भिक्षुपि गृहस्थीते
छयें भुले जुइ मज्यू, अपवादं बचे जुइ मखु । मुक्कं दातापिनि
भरे म्वाना चवनेगु भिक्षुपिनि लागी बांलागु खं मखु ।

उपासकपि न्ह्याक्व आश्रय याना चवंसां भिक्षुया जीवन
गज्योगु धैगु मथू ।

भिक्षुं न्हापान्तु हंय्चां हिरा तुना छोट धाःगु जूसा
थुलि कसा ने माली मखू । तर मधाःगु छाय् धाः बले न्हापांतुं
धाःगु जूसा वया पाखें हंय् सीगु जूइ । अहिंसाय् कट्टरम्ह भिक्षु
धैगु सीदत ।

भगवान् बुद्धं भिक्षुपि पितना छोट

अबले भगवान् बुद्ध श्रावस्ती जेतवने चवना बिज्यागु खः । तथागतया शिष्यपि मध्ये यशोज धयाम्ह भिक्षु छम्ह नं दु । नां दंम्ह, शीलवान्म्ह, शिक्षितम्ह, बाखं कने सःम्ह भिक्षु खः । वस्पोल गामे धर्म प्रचारया लागी चाःह्यु बिज्यात । थासं थासे धर्म देशनायाना बिज्यात । वस्पोल बाखं जक कना बिज्याइम्ह मखु स्वभाव नं शान्तम्ह, शील स्वभाव बांलाम्ह । वस्पोल यात मागुतक उपासकपिसं पुरेयाना नं बिया चवं ।

गामे च्वंपि मनूत वस्पोलया बाखं न्यना व शान्त स्वभाव खना श्रद्धावन, लेताल । यक्व देक- गामे च्वंपि भिक्षु जूवल । वस्पोल यशोजया स्वभाव बांलागुलि छें तोता त्यागी जूसां त्यागी पह मद्रु, पहचह बांलाके माः धयागु मस्यू ।

बरोबर यशोज भिक्षुं भगवान् बुद्धया बयान याइगु जुया चवन । न्हूपि म्हासु वसः पुना च्वंपिनि बुद्धया दर्शन यायगु इच्छा जुल । बुद्धया दर्शन पावे जुइ वं दुःखं मुक्त जुइथें ताल । इमिसं मस्यू थःथःगु बां मलागु पहचह ताले मलाकं, चित्त शुद्ध मजुइकं दुःखं मुक्त जुइ मखु, बुद्धं वरदान बिया बिमज्याः धंगु नं इमिसं मस्यू । बुद्धया दर्शन याःवने माल धका पिरे यात ।

छन्हु यशोज भिक्षुं न्हूपि भिक्षुपिन्त श्रावस्ती व्वना
यंकल । अबले भगवान् बुद्ध ध्यान मग्न जुया बिज्यागु थें ।
जेतवन विहारे थ्यने वं थःथः च्वनेगु थाय् व कोथा नाला कया
कालुकुलु हाला च्वन । न्यासःपिं भिक्षुपिं हाः बले तस्सकं
हल्ला जुइगु जुहे जुल ।

भगवान् बुद्धं आनन्दयात सःता न्यना विज्यात- सु
थपाय्सकं कालुकुलु न्यात्ताइथाय् पोरे त हाले थें हाला
च्वंपि ?

भिक्षु आनन्दया लिसः खः - भन्ते, इपिं पोरेत मखु,
आयुष्मान यशोजया शिष्यपिं नकतिनि जरु चीवर पुना वै
च्वंपि गामे च्वंपि भिक्षुपिं । थःथः च्वनेगु थाय् नाला हाला
च्वंपि ।

बुद्धं इमित दुने सःता धया विज्यात- छिपिं थन
जेतवने च्वने मद्दु, पिहाँ हँ । यशोज भिक्षुं थः शिष्यपिं विहारं
पित व्वना लिक्कसं च्वंगु छगू वग्गु मुदा धँगु खुसी सिथे च्वंगु
जंगले व्वना यंका न्वाना धँ बिज्यात- छिपिं सय्के सीके
मगानिपिं, पह च्ह बांलाके मानिपिं मसः मस्यूपिं । छिपिं
शोभित मरेक हाला जुल । आः पितना हल मखुला छिमित ।
तंचाय् मते शीत करुणा तथा पितना हःगु । आः थनसं च्वना
छिपिं तालीम जु । पहचह बां मलागुलिं पितना हःगु खः ।
बांलाक भेहनत याना ध्यान नं बःलाकि पहचह बांलाकि । अले

भगवान् बुद्धं हे शीत सःता बिज्याइ । पितना हल धःका नुगले
स्याके मते ।

यशोज गुरुया खं न्यना इपिं भिक्षुपिंसं खःबा धका
महसूस याना उत्साह व होश तथा चर्या याना यंकल । गुलिचां
मदु वं इपिं भिक्षुपिं ताले लात ।

तथागतं आनन्द याके न्यना बिज्यात— थनं पितना
छोयापिं भिक्षुपिं गन वन थें ?

आनन्दं लिसः बिल— भन्ते इपिं आपा तापाक मवं ।
वग्गुमुदा खुसीया सिथेसं जंगले सिमा हःया वल्चा देका च्वं
च्वंगु दु । इमिसं उत्साह याना ध्यान याना यशोज भिक्षु गुरुया
खं न्यना आः शिक्षित जुल, ज्ञानि जुल । गामा पह मवल, यो
यो थे सना, हाला मजुल ।

अले भगवान् बुद्धं आयुष्मान् आनन्दयात धया
बिज्यात— अथे जूसा इमित थन सःता हति । भिक्षु आनन्द
वना सःता हल । अबले बहनिजुल । तथागत ध्यान चवना
बिज्यात । आनन्दं बुद्धयाथाय् वना खबर बिल वग्गुमुदा खुसि
सिथे च्वंपिं भिक्षुपिं ववना ह्य् धुन । निको स्वको तक धाल नं
बुद्ध सुंक चवना बिज्यात । बाचा फः पुले धुंकल ।

शाक्यमुनि बुद्धं इपिं भिक्षु पिनिगु जांच कया
बिज्यागु खः। इपिं भिक्षुपिके गुलित सहन शवित दु, आति चाइ
मचाइ धैगु सीकेगु ।

(४६)

बाचा ई पुले धुनेवं तथागतं आन्दयात धया बिज्यात-
छ गज्योम्ह, ध्यान च्वं च्वन धका नं मस्यू ला ? इपिं भिक्षुपिं
नं ध्याने च्वं च्वन ।

भगवान् बुद्धं इपिं भिक्षुपिं सःता धया बिज्यात-
गुम्हसें मौज मज्जायाय्गु इच्छायात, क्रोध रूपी हिंसा, आदि
फुककयात त्याका काई व पर्वत थें अचलज्बी । उम्ह भिक्षु यात
सुख व दुःखं सते याइ मखु । छिपिं ज्ञानी जूगु खना ले ताल ।

थुकिं शिक्षा काय्मागु छु धाःसा मैत्री जक फुक भनं
ज्या भवो । दण्ड नं बीमा धागु खः ।

म्हुतु बांमलाम्ह भिक्षु

बानि धाय्ला संस्कार धाय मचां निसें, परंपरा निसें बांलाके माः । नं त्वनेगु जक मखु खँ ल्हाय्गु, पुनेगु तक नं मचां निसें बांलाक छचला यंके माः । अथे छचला मयंकल धाय् वं परम्परा व पुस्तां पुस्ता तक पह चह बां मलाना वने यो । भिक्षु जूसां ला छु अरहन्त जूसां नं पह चह व बानि सुधरे मजूगु खँ पालि साहित्ये दु थ्याना च्वं ।

राजगृहे पिलिन्दवच्छ धंम्ह भिक्षु छम्ह दु गुम्हेस्यां व्लेश यात सालुका छोया अरहत्त्व नं प्राप्त यात । तर वस्पोल-या जन्म ब्राह्मण कुले जुल । इमि पुस्तां पुस्ता तक नं मेपिन्त बा बंपुइपिन्त चण्डाल धाय्गु बानि जुल खनि ।

बहे, बानियान भिक्षुपिन्त सःती बले नं ए चण्डाल, धका सःतीगु जुया च्वन ।

छन्हु मनु छम्हेस्यां मरि बाटाय् तथा पाछाया हया च्वन । अबल पिलिन्दवच्छ भिक्षु नं लें वना च्वंगु जुया च्वन । वयात खने सात न्यन— ए चण्डाल, छु हयागु ?

व मनुया ला साप तं पिहाँ वल । गज्योम्ह छुचाम्ह-भिक्षु ल्या !! धका मतीतया छुं हयागु का धाल ।

(४८)

थथे धया सरामर थः माथाय् वना बाटा न्होने व्बो बले मरि
मजूसे छुं खि जुया चवन ।

अन च्वंपिसं न्यन- छुं खिला हयागु ? व मनू ज्योः
जुया चवन । वं घाल- जिं ला मरि हे हयागु खः ।

मेपिसं न्यन- लें सुनाप लात ले ?

वं लिसः बिलः भिक्षु छम्ह नाप लात । व भिक्षुं ए
चण्डाल छु हयागु धका न्यन । जिं छुं खि हयागु धका धया ।

थुलि खं न्यने सात मेपिसं धाल व भिक्षु म्हुतु जक
बाँम्लाम्ह, मन भिंम्ह खः । तःधंम्ह भिक्षु खः । छ वहे भिक्षु नाप
लाःहुं, द्वेषभाव ते मते । हानं वं न्यनी ए चण्डाल छु हयागु
धाइ, अले भन्ते मरि हयागु धका नाइक धा ।

वं अथे हे यात । अनं लिपा बाटाय् च्वंगु मरि
छुं खि मजूसे मरि तुं जुल हँ ।

भिक्षुपिनि नं व पिलिन्दवच्छया न्हुतुं चण्डाल धाइगु
न्यने हे मफया भगवान् बुद्धयाथाय् वना उजुर याः वन ।

अले भिक्षुपिन्त बुद्धं धै बिज्यात- भिक्षुविं ! व
पिलिन्दवच्छ ब्राह्मण कुलयाम्ह खः । वया तापा बाज्याया पालं
निसें मेपिन्त चण्डाल धाय्गु बानि जूगुलिं वया नं आतकं व
संस्कार ल्यू ल्यू वोगु खः । छिमि वया प्रति नुगले स्याके मते,
द्वेषयाय् मते । वया मन च्वख जू, शुद्धजू ।

उकिं बानि धयागु मचां निसें बांलाके माः न्ह्याबलें

होश तथा च्चने माः । होश मन्त धाय् वं अथे जुइयो ।

श्व बाखं स्वे बले अरहत जूसां पुलांगु संस्कार मतं
थें च्चं । होश वलकि जक थःगु पुलांगु बानि पह चह तना
वनीगु थें च्चं ।

सारिपुत्र महास्थविर या मचाबले तिंतिं न्हुया म्हिता
च्चंगु बानि जुया लिपा थ्यंकां व बानि ल्यना च्चन हँ ।

छन्हु उपासिका छम्हे स्या वस्पोल प्रति श्रद्धा वना
स्वपुचीवर दान बी धका मती तथा निमंत्रणायाना व्वना
यंकल । सारिपुत्र महास्थविर न्ह्योने तथा व उपासिका ल्यू ल्यू
वना च्चन । धःचा छपु नाप लात । सारिपुत्र भन्ते तिंन्हुया धः
हाचां गाल हँ । अले व उपासिकाया मन स्यन हँ अपाय् ह्लंम्ह
भन्ते ल्यांचा थें तिंन्हुया धः हाचां गाल । वखना निपुजक चीवर
दान बी धका मती तल हँ । हाकनं मेगु धः छपु नापलाः बले नं
अथे हे तिंन्हुया बिज्याबले व उपासिकां छपु जक चीवर दान
बीगु मती तल । लिपा हानं अज्योगु धः नापलाः बले सारिपुत्र
महास्थविरया होश वया विस्तारं हाचां गया बिज्यात । ति-
न्हुया बिमज्याः ।

अले उपासिकां न्यन— भन्ते न्हापां निपु धः तिंन्हुया
हाचां गै बिज्यात आः थुगु धः धाःसा तिंन्हुया बिमज्याः ?

खः उपासिका न्हापाया पटके होश मदया अथे जूगु ।
उकि याना उपासिकया मन स्यन । चीवर नं स्वपु दान बी

(५०)

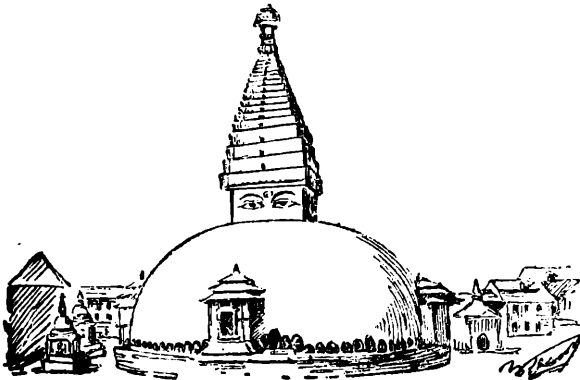
धका मती तः मेस्याँ छपु जक बीगु मती तल- उकिं ति मन्हु-
यागु धका लिसः बिया बिज्यात ।

अले उपासिकाया हाकनं श्रद्धा बढे जुल हँ-
आग्छ्याय् जिगु मनया खँ हे स्यूम्ह तः धंम्ह भन्ते खः धका ।

अरहन्तपिनिनं पुलांगु संस्कार व बानि ल्यं दनिगु खँ
खँ अचम्म व अस्वाभाविक थें च्वंसां स्वाभाविक नं खः
थें च्वं । छाय् धाःसा अरहन्त जूसां मानव हे खः । ल्वंया
मूर्ति मखु ।

भगवान् बुद्धया हे पुलांगु संस्कारत लेंदना वो थें
च्वं । मारवोगु खँ कुवकं दुने लुया वोगु खँ खः थें च्वं थथे धाय्
बले अपोस्या चित्त बुझे मजुइ फु । द्वंसा क्षमा प्रार्थना दु ।

Dhamma Digital

धर्मकीर्ति प्रकाशन

(नेपाळ भाषा)

(१) बुद्धया किंनिगु बिपाक	(२८) धनत्त लक्खण सुत्त
(२) अभिधर्म भाग-१, २	(२९) वासेट्ठी थेरी
(४) मैत्री भावना	(३०) धम्म चक्कप्पवत्तन सुत्त
(५) ऋद्धि प्रातिहार्यं	(३१) लक्ष्मी द्यो
(६) योह्य म्हाय्य	(३२) महास्वप्न जातक
(७) पञ्चनीवरण	(३३) बाखेंया फल भाग-१, २
(८) बुद्ध धर्म, द्वि. सं.	(३५) जातक बाखें द्वि. सं.
(९) भावना	(३६) राहुलयात उपदेश
(१०) एकताया ताःचा	(३७) अहिंसाया विजय
(११) प्रेमं छु जधी ?	(३८) प्रौढ बौद्ध कक्षा
(१२) कर्तव्य	(३९) मूर्खंह्य पासा मज्जू
(१३) मिखा द्वि. सं.	(४०) बुद्धया अर्थनीति
(१४) बुद्धया अन्तिम यात्रा-१, २	(४१) भ्रमण नारद
(१६) त्रिरत्न गुण स्मरण तृ. सं.	(४२) क्षान्ति व मैत्री
(१७) परित्राण द्वि. सं.	(४३) उखानया बाखें पुचः
(१८) कर्म	(४४) पालि भाषा अवतरण
(१९) प्रार्थना संग्रह द्वि. सं.	(४५) मत्ति भिसा गति भिनी
(२०) बाखें भाग-१, २, ३, ४, ५, ६	(४६) बौद्ध ध्यान भाग-१, २
(२६) बोधिसत्त्व	(४८) हृदय परिवर्तन
(२७) शाक्यमुनि बुद्ध	(४९) ज्ञापांयाह्य गुब सु ? द्वि.

(५०) अभिधर्म	(७४) बुद्ध-जीवनी
(५१) सप्तरत्न धन	(७५) सर्वज्ञ-१, २
(५२) महासति पट्टान सूत्र	(७७) धम्मपद कविता
(५३) शान्तिया त्वाःथ	(७८) धर्मं मसीणि
(५४) चरित्र पुचः भाग-१, २	(७६) वान
(५६) बुद्ध व शिक्षा	(८०) तेमिय जातक
(५७) बौद्ध ध्यान	(८१) वम्मिक सुत्त
(५८) किस्ता गौतमी	(८२) मध्यम मार्ग
(५९) जप पाठ व ध्यान	(८३) महासीहनाबसुत्त
(६०) सुम्बिनी विपस्सना	(८४) भिम्ह म्हाय्य व काय
(६१) विश्व धर्म प्रचार देशना-१, २	(८५) भिक्षु जीवन
(६३) योगीया चिट्ठी	(८६) भिम्ह मच्चा
(६४) जातक माला भाग-१, २	(८७) विवेक-बुद्धि
(६६) संक्षिप्त भाषना	(८८) स्वात्क्य लाभ
(६७) महानारद जातक	(८९) शिक्षा १, २, ३, ४
(६८) पालि प्रवेश भाग-१, २	(९३) दृष्टि व तृष्णा
(७०) अमत्कार	(९४) विपस्सना ध्यान
(७१) मणिषूड जातक	(९५) शंगः लाइह्य लाणे
(७२) महाजनक जातक	(९६) सतिपट्टानभाषना
(७३) गृही-विनय तृ. सं.	(९७) गौतम बुद्ध

मुद्रक- नेपाल प्रेस, गुरुपथ, काठमाडौं । फोन- २२ १० ३२